

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 57/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen nuorten huumekuolemien ennaltaehkäisystä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sanna Antikaisen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 57/2020 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä nuorten huumekuolemien ennalta ehkäisemiseksi, miten voidaan varmistaa, että päihdeidenkäyttäjät saavat ajoissa tarvitsemaansa hoitoa ja miten julkinen sektori selviää huumeidenkäytön sille aiheuttamista kustannuksista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Huumeisiin liittyvät kuolemat eivät ole uusi ilmiö Suomessa ja kuolemien ehkäisemiseksi on esitetty ratkaisuja myös kansainvälisistä malleista. Huumekuolemia tutkitusti ehkäisevät opioidikorvaushoito ja matalan kynnyksen terveysneuvontatoiminta ovat Suomessa käytössä laajasti. Terveysneuvontatyön ohessa annetaan oikeaa, asianmukaista ja neutraalia tietoa myös yliannostuksista ja vaihtoehtoisista käyttötavoista. Käyttäjää neuvotaan muuttamaan käyttötapaansa vähemmän riskialttiiseen suuntaan, vaikka käyttö jatkuukin.

Suomalainen huumekuolema on omalaatuinen. Tahattoman yliannostuskuoleman aiheuttaa tyypillisimmin alkoholin, buprenorfiinin ja bentsodiatsepiinien yhteiskäyttö ja kuolemat tapahtuvat usein nukkuessa. Kuolemien ehkäisyyn ei siis ole annettavissa yhtä patenttiratkaisua, mutta erilaisia vaihtoehtoja on tarjolla ja uusia ratkaisuja on punnittava. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää parhaillaan tietoa huumekuolemien ehkäisystä tulevan kehittämistyön tueksi.

Tulevaa mielenterveys- ja päihdehuoltolainsäädännön uudistusta varten on jo koottu tietoa muutostarpeista. Kuten päihdehoito yleensäkin, huumehoito on tehokkainta alkuvaiheessa, kun käyttö on vasta satunnaista tai vähäistä, eikä riippuvuutta ole kehittynyt. THL on viime vuosina koonnut tietoa ja oppaan toimivista mielenterveys- ja päihdetyön malleista opiskeluterveydenhuollon varhaiseen mielenterveys- ja päihdetyöhön. Vastaava työ koululaisten palveluista on valmistumassa, ja suunnitelmassa on opintojen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten mielenterveys- ja päihdetyön toimivien toimintatapojen selvittäminen. Alaikäisten päihdevieroituksesta on keskusteltu myös lastensuojelun vaativan sijaishuollon työryhmässä, joka valmistelee esitystä lastensuojelun muuttamisesta.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 57/2020 vp

Huumeiden julkiselle sektorille aiheuttamat kustannukset tulevat paitsi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista ja sosiaaliturvasta, myös järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidosta ja oikeusjärjestelmän ja vankeinhoidon kustannuksista. Nykyisin vähemmistö päihdehoidosta hyötyvistä henkilöistä on hoidon piirissä. Laajempi hoidon tarjoaminen voisi vähentää huumeiden käytön yhteiskunnalle aiheuttamia kustannuksia. Samalla on muistettava, että päihteiden käyttäjä ei tyypillisesti halua käyttöönsä kohdistuvaa hoitoa ensimmäisten 5–6 vuoden aikana. Siksi huumeiden käyttäjien tavoittaminen varhain asettaa erityisiä vaatimuksia palvelujen monipuolisuudelle ja laadulle.

Osana hallituksen päihdestrategiaa uudistetaan valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepoliitikasta. Uudistustyö tehdään vuoden 2020 aikana, ja sen yhteydessä tullaan käsittelemään myös toimia, joilla huumekuolemia pystytään ehkäisemään nykyistä tehokkaammin.

Helsingissä 9.3.2020

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru